

Zápis ze setkání u kulatého stolu v rámci komunitního plánování sociálních služeb na Kralovicku

Dostupné bydlení a služby pro osoby závislé na návykových látkách

Datum: 15. 2. 2022

Místo konání: MÚ Kralovice / online – platforma Google Meet

Přítomni:

Faitová Lenka (MÚ Plasy)
Hrouzek Petr (CPPT)
Chudáčková Margit (SŠ Kralovice)
Kadlčíková Irena (MPSV)
Kohoutová Blanka (CpKP ZČ)
Kučerová Alena (MÚ Kralovice)
Kunešová Erika (KÚPK)
Moravec Petr (Ledovec)
Popel Karel (město Kralovice)
Pospíšil Adam (CpKP)
Sadovaia Elena (Diakonie Západ)
Šlaichová Dana (Člověk v tísni)
Valachová Jarmila (MÚ Kralovice)
Eberlová Tereza (CpKP ZČ)
Hrečínová Prodanová Marie (CpKP ZČ)
Kavalírová Tereza (CpKP ZČ)

Program setkání:

1. Dostupné (sociální) bydlení v regionu
 - 1.1 Bydlení pro osoby s duševním onemocněním (projekt Housing First)
 - 1.2 Prostupné sociální bydlení v Rokycanech
 - 1.3 Sociálně odpovědná realitní agentura (projekt Víc než jen bydlení)
2. Služby pro osoby závislé na návykových látkách či osoby závislostí ohrožené

Ad 1. Dostupné (sociální) bydlení v regionu

Úvod setkání byl zaměřen na problematiku dostupného a sociálního bydlení a možnosti jejich zajištění na Kralovicku.

CpKP sdělilo, že z úvodního mapování sociální situace Kralovicka a zpracované SWOT analýzy vyplynulo následující:

- celkový počet bytů - 772 (561 běžné byty, 148 DPS, 61 snížený nájem, 2 jiné)
- obce s větším bytovým fondem (běžné byty) – Kralovice (172), Kaznějov (105), Žihle a Bezděrov (93), Manětín (53)
- byty se sníženým nájmem (61) – Chříč, Kaznějov, Plasy, Žihle
- Kralovice – krizový byt pro náhlé krizové situace; pracovnice soc. odboru je členkou bytové komise
- azylový dům není v regionu provozován

- zájem a záměr obcí v oblasti sociálního bydlení – Bezvěrov (Dolní Jamné), Kožlany, Manětín, Nečtiny, Plasy
- nedostatek kapacit služeb pro řešení situací bytové nouze občanů regionu – azylové domy, domy na půl cesty
- chybí dostupné bydlení napříč cílovými skupinami (zejm. pro lidi v nouzi, nízkopříjmové a sociálně slabé obyvatele, seniory, pro lidi se sníženou schopností sebeobsluhy, pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením aj.)
- potřeba krizového bytu i pro jiné situace náhlé ztráty bydlení občanů než jen způsobené např. požárem (pro matky s dětmi z důvodu domácího násilí apod.)
- chybí bydlení/služba pro osoby s minimálními příjmy a současně se sníženou schopností sebeobsluhy (za účelem dožití)
- existence lokalit s bydlením „na špatné adrese“

CpKP se pokusilo zmapovat situaci v sociálním a dostupném bydlení a díky sociálním pracovnícím v ORP Kralovice se podařilo získat data za roky 2019-2021 (viz Příloha 1).

CpKP uvedlo, že sociální bydlení je možné zajistit 2 nejzákladnějšími způsoby:

- **Housing First** = „bydlení především“
 - poskytnutí bydlení rychle a bez přípravy
 - během a po zabydlení je poskytována intenzivní podpora formou sociální práce
- **Prostupné sociální bydlení**
 - vícestupňové bydlení či bydlení po přípravě – osoby je třeba na bydlení připravit
 - vstup mezi stupni na základě splnění kritérií (míra kompetencí k bydlení)
 - získání standardního bydlení = poslední krok sociální integrace

Další možností je **zapojení soukromých vlastníků bytů** do řešení bytové nouze občanů.

1.1. Bydlení pro osoby s duševním onemocněním – Housing First v Plzni

Pan Moravec (Ledovec) představil projekt Housing First Ledovec, jehož přípravná fáze byla spuštěna na podzim 2019. Na počátku nabírali tým a hledali zájemce, kteří by se do projektu chtěli zapojit. Jejich zkušenost vychází z toho, že provozují chráněné bydlení a pracují v rámci komunitních služeb pro lidi s duševním onemocněním. Záměrem bylo bydlení zaměřit zejména na osoby, které ztrácí bydlení kvůli duševnímu onemocnění, exekucím anebo jsou dlouho hospitalizované v psychiatrické nemocnici, a proto nemají šanci standardního bydlení dosáhnout.

Využili výzvu MPSV na pilotní ověření Housing First v České republice. Jakmile výzva byla v přípravě, zahájili jednání s Plzní, která se stala partnerem projektu a poskytla 10 nájemních bytů. Jejich cílový stav byl tedy 10 bytů od města a 10 účastníků – jedná se především o jednotlivce s vážným duševním onemocněním, kteří žili na ulici, po ubytovnách nebo byli dlouho hospitalizovaní. Cíl byl ověřit, jak to v jejich podmínkách bude fungovat. Snahou je přistupovat k tomu v rámci Housing First principu a nabízet možnost volby bytu. Bohužel jim z toho vypadli klienti z chráněného bydlení, protože program neumožňoval, aby klienti ze sociální služby byli zároveň účastníky projektu.

V projektu je oddělená podpora a bydlení – sociální pracovník hájí zájmy klienta a druhý pracovník je „vymahač“, který hlídá nájem. Klient není nucen do změny životního stylu, podmínky v tomto ohledu nejsou stanoveny. Důvodem ztráty bydlení tedy není závislost klienta na nějaké návykové látce, ačkoli je to u jejich klientů běžné. Spolupráce s týmem Housing First a sociálními pracovníky není vázána nájemní smlouvou, takže klient může kdykoliv odejít. Asertivní metodou se snaží sdělovat rizika, že bez podpory to bude pro klienta složitější, ale pokud klient nechce ve spolupráci se službou zůstat, tak ho nepřemlouvají, ale „dveře“ zpět nechávají otevřené. Podpora Housing First není limitovaná, pokud ji člověk potřebuje, tak jí dostává.

Nyní je do projektu zapojeno 16 lidí (převážně muži) žijící v 15 bytech (10 městských bytů, 5 soukromých) a 7 z nich je opatrovníkem města. Více jak polovina klientů užívá psychoaktivní látky.

Jedná se o lidi, kteří mají vážné duševní onemocnění (schizofrenie, vážné depresivní stavy, poruchy osobnosti apod.).

Tým Housing First je složen z několika členů – 4 sociální pracovníci (pracují ve dvojici), psychiatr, peer konzultant (pracovnice s vlastní zkušeností s psychickým onemocněním), sociální realitní makléř, pracovnice na sociální poradenství, technik-údržbář. Drží pohotovost od 8-20 h v týdnu a jsou flexibilní. Snaží se napojit na další sociální služby (CPPT, Centrum duševního zdraví), aby byl klient v pořádku. Průměrná doba pro nastěhování klienta do bytu je 6 měsíců, ideální stav je na základě publikací o Housing First do 3 měsíců (to se však nedaří). Housing First přístup je důležitý, stěhování člověka v prostupném bydlení je pro něj krizovou situací. Ubytování jsou i lidé, kteří nejsou z Plzně, přišli např. z léčebny v Dobřanech. Podmínkou ale je, že klient nesmí dlužit více jak 30 000 Kč městu a měl by prokázat vztah k městu Plzeň. Pro ty, co podmínku nesplní, jsou vyčleněny byty na soukromém trhu s bydlením. Všichni klienti se snaží si bydlení udržet.

Tyto projekty mají paušální sazbu 40 %, díky tomu může organizace klientům nabídnout i materiální podporu. Klienti mají možnost si říct, co do bytu potřebují (pračka, televize), snaží se respektovat jejich přání. Některé věci mohou také zapůjčit, spolupracují s potravinovou a materiální pomocí. Většinu bytů vybavili věcmi z bazarů a dary od lidí. Krizově plánují, pokud klient má zájem, může si do trezoru uložit klíče, je to na rozhodnutí klienta. Mají trojdohody – nesou část garancí, tzn. pokud klient odejde bez zaplacení nájmu, jsou schopní to pokrýt. Dělají i půjčky z garančního fondu a snaží se klienta motivovat. Obecně se potýkají s výzvami jako je chudoba, osamělost, exekuční pasti (dostupné standardní byty jsou velké a finančně pro jedince neúnosné). Někdy opatrovníci volí pro klienta jistotu – ústavní zařízení, chráněné bydlení, přitom podpora od Housing First není o moc intenzivnější a flexibilita je větší.

Pan Pospíšil (CpKP): Jak se daří oddělit role na podporu bydlení a podporu sociální, kdo z týmu řeší zájmy majitelů a případné konflikty se sousedy a jak často se s nimi setkávají?

Pan Moravec (Ledovec): Oddělení sociální podpory a zájmu majitelů není růžové, je tam určitá past partnerství s městem. Osobně se snaží tyhle starosti od sociálních pracovníků odklonit a řeší je na magistrátu on jako administrátor – nejde to za sociálními pracovníky. Zároveň mají i realitního makléře a díky jeho realitce neplatili žádné poplatky za sehnání bytů. Mají i kolegyni, která má na starosti správu plateb a nájmu, jedná s majiteli, snaží se o to, aby ji účastníci projektu pustili do online správ energií, takže má přehled. Tým jí zve na skoro všechny porady, ale zatím neví, jestli je to tak správně.

Pan Pospíšil (CpKP): Velice často jsou sociální služby tlačeny do toho, aby byly zároveň správci bytů, což může působit potíže jak uvnitř toho týmu, kde na sebe naráží agendy lidí, tak i u klientů.

Pan Moravec (Ledovec): Souhlasí. Aktuálně má klientku v bytě, který není v dobrém stavu, ale zároveň se snaží, aby klientka o byt nepřišla. Do bytu dávají peníze, aby byl při kontrole města v pořádku. Neví, jestli tedy hájí zájmy klientky nebo města. Do budoucna by se mu líbilo, kdyby partneři projektu byli alespoň 3 a vznikla z toho velká sociální realitka (aby tam byl poskytovatel i město), doufá, že návazné ESF projekty to budou umožňovat.

CpKP: Bude bydlení pokračovat i po ukončení projektu? Plánuje Ledovec do budoucna rozvoj těchto služeb i do jiných regionů?

Pan Moravec (Ledovec): Původně měl projekt skončit v červnu 2022, ale povedlo se ho prodloužit alespoň o 2 měsíce, takže bude trvat do konce prázdnin. Rádi by navázali projektem ESF+, projekt je nyní v přípravě, je to pod MPSV, ale částečně i pod MMR. Projekt by se měl rozšířit o možnosti spolubydlení a rozpočet by měl být okolo 20 mil. Rádi by rozšířili projekt o dalších 20 bytů a líbilo by se mu, kdyby to šlo implementovat do jiných regionů. Samozřejmě je to o bytové situaci v dané lokalitě. Tím, že mají CDZ v Klatovech, tak by pro ně bylo přirozené působit na Klatovsku a třeba i Domažlicku. Byl by rád, kdyby při přípravě projektů na sebe s realitkou „Víc než jen bydlení“ mysleli.

1.2 Prostupné sociální bydlení v Rokycanech

Paní Kohoutová představila možnost prostupného bydlení, které je zavedené v Rokycanech a u jehož zrodu byla. V minulosti působila jako vedoucí sociálního odboru v Rokycanech a projekt sociálního bydlení se rozjížděl za jejího vedení. V rámci KPSS v Rokycanech, po provedení analýzy Člověka v tísní vyplynulo, že bydlení v městských bytech je pro určitou skupinu lidí ohrožených sociálním vyloučením nedostupné (podmínkou přidělení bytu bylo mj. 2 měsíční kauce a 3 roky bezdlužnosti vůči městu).

Městu se povedlo získat dotaci z MMR na opravu velkého objektu (naproti nemocnici), jejíž podmínkou bylo, že se bude jednat o sociální byty s udržitelností 20 let (tzn. od roku 2015 do roku 2035 zde budou sociální byty). Celkem vzniklo 17 bytů – 8 městských bytů (se sníženým nájem) a 9 sociálních (tzv. vstupních) bytů. Cílovou skupinou pro vstupní byty jsou rodiny ohrožené soc. chudobou, odebráním dětí z péče, rodiny z vyloučených lokalit apod.). Nájemní smlouvy pro vstupní byty byly uzavírány na 1 rok, bytový odbor mohl smlouvu o 1 rok prodloužit na základě spolupráce nájemníka se sociální službou – cílem služby je mj. naučit klienta odpovědnosti a hospodaření. Následně mohl klient přejít do běžného bydlení.

Vznikla pracovní skupina složená ze zástupce města, sociálního odboru, ÚP (hmotná nouze), byla navázána spolupráce sociálních služeb (Člověk v Tísni, Diakonie, Domus) a také s oblastní charitou, která ve městě provozovala azylový dům, noclehárnu apod. Později se do pracovní skupiny zapojili také pracovníci správy bytového odboru, kteří se setkávali vždy při uvolnění městského bytu.

Výběr klientů probíhal v úzkém kruhu skupiny, podmínkou byla pravidelná spolupráce klienta a sociální služby, klient mohl mít dluh vůči městu, ale musel jej splácet. Také se hodnotil vztah klienta k městu, např. dlouhodobý pobyt.

Sociální odbor navrhl pravidla pro přidělování vstupních bytů. Každoročně se průměrně obsazuje 5-6 bytů a 5-6 klientů odchází do městských bytů. Udržitelnost bydlení je 80 %, u 1 klienta byl problém s vystěhováním, na základě zkušenosti byl přijat dodatek o přímé vykonatelnosti.

Garantem sociálního bydlení bylo město. Bytový odbor vycházel sociálnímu odboru vstříc, upozorňoval na zpoždění plateb nájemného. Při neplacení nájemného vydala rada města podmínku, při půlročním neplacení nájemného byla smlouva k užívání vstupního bytu s klientem ukončena. Po 10 měsících ve vstupních bytech si mohl podat klient žádost o běžný městský byt. Volné městské byty (garsonka, 1+1 či 2+1) byly „přednostně“ nabídnuty klientům ze vstupních bytů.

Jelikož se vstupní byty nacházejí nedaleko vilové čtvrti, přicházely i stížnosti na nepořádek v okolí a hluk. Ve spolupráci s městem proběhlo pro nájemníky školení, byla přijata domovnice za zvýhodněné nájemné, nájemníkům byly pořízeny tašky na odpad a rozepsaly se úklidové služby na prostranství před domem.

Projekt běží dál a ve stejné míře. Lidí, kterým nebyla prodloužena smlouva v nájemním bytě, byla zhruba čtvrtina. Tento způsob bydlení, ač s velkým nasazením, se v Rokycanech osvědčil.

CpKP: Jak realizace sociálního bydlení zasáhla do kapacit sociálního odboru, kdo tuto agendu personálně řešil či řeší?

Paní Kohoutová: Agenda příslušela soc. pracovníci (v té době byla na soc. odboru jen jedna). Rodiny, které žily v sociálních bytech, měly problémové děti. Takže k tomu přistoupili tak, že tyto rodiny měly určeného pracovníka SPOD, který pak spolupracoval se soc. službou. Nyní má však město 2 sociální pracovníky, tak je situace možná jiná.

1.3 Sociálně odpovědná realitní agentura (projekt Víc než jen bydlení)

Pan Pospíšil (CpKP) představil projekt Víc než jen bydlení – sociálně odpovědnou realitní službu pro osoby v bytové tísní, které jsou diskriminovány na trhu bydlení v Plzni a okolí. Veškeré informace jsou na webových stránkách www.vicnezjenbydleni.cz.

Projekt se zaměřuje na spolupráci se soukromým trhem, mají zkušenosti s realizací sociálního bydlení, které by mohly využít i obce.

Cílovou skupinou sociální realitní služby jsou lidé v bytové tísní, kteří jsou na bytovém trhu diskriminováni – cizinci či romské rodiny, samoživitelky, rodiny s více dětmi, které se nejeví dostatečně bonitní a soukromý trh tyto skupiny vytěsňuje. Služba je pro pronajímatele zdarma.

Hledají majitele soukromých bytů, kteří jsou ochotni byty těmto cílovým skupinám pronajímat. V rámci projektu garantují hrazení nájmu, pravidelnou kontrolu bytu (technická kvalita, používání bytu v souladu s péčí řádného hospodaření atd.), mediaci případných sousedských sporů, řešení administrativy (nájemní smlouvy, evidenční listy, předávací protokoly, zároveň řeší případné dávky státní sociální podpory v takové míře, že pronajímatel vše dostane připravené k podpisu – majitelům tak odpadá „práce navíc“).

Zásadní je spolupráce se sociálními službami. Jelikož CpKP není poskytovatel sociální služby, tak neposkytuje sociální práci. Mají partnery v organizacích Tady a teď, Domus a Člověk v tísní. Každý klient, který jde do sociálního bydlení, má svého klíčového sociálního pracovníka – je nastavený funkční systém komunikace a spolupráce mezi jednotlivými „články“. Odlišení rolí sociální agentury a sociální práce a jejich vzájemná nezávislost vnímají jako nezbytné pro kvalitní fungování celého systému. Je důležité, že placení nájmu a péči o nemovitost neřeší sociální pracovník, nedostává se tak do střetu zájmů. Na to se někdy naráží při sociálním bydlení realizovaném obcemi, kdy bytový odbor jaksí „úkoluje“ pracovníky soc. odboru, aby s klienty řešili i tyto oblasti (problémy v placení nájemného aj.), čímž může docházet k narušení důvěry a vztahu mezi sociálním pracovníkem a klientem (soc. pracovník je tu ze zákona „pro klienta“). Sociálně realitní agentura tak může být důležitou součástí systému, která řeší tento střet zájmů a je partnerem pro pronajímatele.

V Plzni mají aktuálně 12 pronajímaných bytů a díky podpoře z Norských fondů je plánují rozšířit na 22. Co se týče Kralovicka, tak potenciál zapojení soukromých vlastníků je menší, ale do budoucna by si pan Pospíšil dokázal představit spolupráci s obcemi a fungovat jako mezičlánek – je to poměrně efektivní cesta, protože nedochází ke střetu zájmů.

CpKP: Je do budoucna možný rozvoj této služby do regionů?

Pan Pospíšil (CpKP): Nyní mají problém s personální kapacitou – na provozování sociální realitní agentury mají necelý jeden úvazek a jsou na tu činnost 2. Práce je velmi intenzivní a aktuálně hledají možnosti, jak tým rozšířit. Chtělo by to další 2-3 lidi a pak si dokáže představit, že se služba rozšíří i mimo Plzeň. Soukromý odhad je ale tak nejdříve za 3 roky.

Diskuze o potřebě dostupného a sociálního bydlení na Kralovicku a možnostech jeho zajištění:

CpKP: Z úvodní mapovací fáze KPSS jako největší problém zaznívala potřeba zajištění dostupného bydlení v regionu. Téma bylo již na setkáních pracovních skupin diskutováno – zazněla možnost ve spolupráci obcí v regionu vyčlenit 3 byty pro účely krizového bydlení v regionu a dle potřeby počet takto vyčleněných bytů upravovat, snižovat.

Je třeba se nyní pobavit o potřebnosti sociálního a dostupného bydlení a v případě vnímané potřeby se pobavit o možnostech a způsobech zajištění. A to nejen o aktivitách, které je možné udělat nyní, ale i o aktivitách, které by se zrealizovaly v budoucnu, za 2, 3 či 5 let.

Kromě prezentovaných 3 příkladů zajištění sociálního bydlení je sociální bydlení realizováno i dalšími městy (např. Klatovy, Dobřany, Nýrsko) i menšími obcemi, jako třeba Brnířov na Domažlicku nebo Holoubkov na Rokycansku.

Pan Popel (město Kralovice): Město nemá dostatečný bytový fond. Projekty jsou navíc časově omezené, co se děje dál, po skončení projektu?

Paní Kučerová (MÚ Kralovice): Mají žadatele o byt, kteří by byli vhodní na dostupné bydlení. Nemohou pro ně ale doporučit klasický byt, protože by ohrožovali svým způsobem života ostatní. Osoby po výkonu trestu odkazují do Plzně, tady není možné tyto osoby ubytovat.

CpKP: Pokud má město nedostatek bytů, nabízí se možnost zkusit zapojení soukromých vlastníků. Některé sociální služby zde také působí, tak by byla možná spolupráce po vzoru sociální realitní agentury.

Paní Šlaichová (Člověk v tísni): Výhodou by v tomto případě bylo zapojení mezičlánku (garanta), který ručí za nájemce.

Paní Kučerová (MÚ Kralovice): S problémem chybějícího dostupného bydlení se na soc. odboru setkávají denně a potřebují ho řešit nyní, teď hned. Za 3 roky nebude situace lepší.

CpKP: Způsoby, jak vyřešit tuto situaci hned, zřejmě nejsou – azylové domy se tu zřejmě nevybudují, nebudou tu provozovány. Je ale důležité se tímto problémem nyní zabývat a řešit ho do výhledu, do budoucna. Pokud bychom se tím nyní nezabývali a nic nyní neudělali tak se situace za několik let určitě nezmění. Problém se netýká jen města Kralovice, ale i dalších obcí v regionu, které mají nějaký bytový fond.

CpKP přečetlo příspěvek paní starostky z Bezvěrova:

Obec Bezvěrov vlastní v obci Dolní Jamné budovu bývalé školy, ve které je potenciál zřízení cca 6-8 bytových jednotek ve dvou podlažích např. pro matky s dětmi, seniory a jiné osoby bez bydlení, možná i formou komunitního bydlení. Budova vyžaduje zásadní rekonstrukci, v minulosti byl zpracován projektový záměr na vybudování bytů. Obec nemá dostatečné finanční prostředky na to, aby byla investorem rozsáhlé rekonstrukce, ideálně by objekt pronajala za symbolickou cenu někomu, kdo by objekt opravil a provozoval např. pro sociální bydlení, sociální službu atp. V obci Dolní Jamné chybí občanská vybavenost (obchod, dopravní spojení, školka aj.), do Bezvěrova je to cca 4 km autem, 3 km pěšky. K objektu náleží pozemek – zahrada k dalšímu využití.

Do komunitního plánu by bylo možné dát jako záměr vybudování sociálních bytů v obci Dolní Jamné za předpokladu nalezení vhodného investora rekonstrukce, příp. zpracovatele investičního projektu a žádosti o dotace a také provozovatele bydlení a souvisejících služeb.

Takto nevyužitých budov může být v regionu více, ale není, kdo by se toho ujal. Zároveň vybudování sociálních bytů v takovýchto budovách by zřejmě vedlo k vytvoření vyloučených lokalit.

Paní Kučerová (MÚ Kralovice): Jaké jsou podmínky pro zájemce ze strany soukromých vlastníků bytů pro zapojení se do projektu?

Pan Pospíšil (CpKP): Podmínkou pro majitele bytů je, že jejich bydlení musí splňovat běžné standardy – byt nesmí být vlhký, plesnivý, musí mít standardní způsob vytápění. Dále musí být uzavřena standardní nájemní smlouva podle občanského zákoníku, aby nájemníci byli právně chráněni. Finanční krytí ze strany organizace je ojedinelé, nikdo jiný toto majitelům nenabízí. Pravidelně byty pracovníci realitky navštěvují, řeší případné spory, mediaci sporů. Pokud majitel nechce, nemusí nic řešit, realitka se snaží z majitelů sejmout veškeré komplikace.

Paní Šlaichová (Člověk v tísni): Je nějakým způsobem zastropovaná výše nájmu?

Pan Pospíšil (CpKP): Ceny musí být v místě a čase obvyklé, jiná podmínka zde není.

CpKP: V minulosti v rámci projektu organizace pomáhala 4 městům v kraji zpracovávat koncepci sociálního bydlení a pravidla pro nakládání s byty. Pomáhali městům vytvořit systém dostupného bydlení v rámci projektu. Všechna města šla cestou ustanovení pracovní skupiny (jak funguje např. v Rokycanech). Kdyby město šlo cestou vybudování sociálního bydlení, bylo by možné získat pro to pomoc, podporu v rámci projektu, pokud by na tuto činnost byly vyhlašovány výzvy.

Je možné také přemýšlet o tom, jak do diskuze o zajištění sociálního a dostupného bydlení zapojit další obce. Pokud někoho napadnou konkrétní kroky, je pro to nyní prostor.

Je zajištěna návaznost na krizový byt v Kralovicích?

Paní Kučerová (MÚ Kralovice): Nájemníci jsou v krizovém bytě ponecháváni k dalšímu bydlení, pokud se osvědčí. Časem se vždy vyčleňuje jiný byt, který slouží pro krizové účely.

Shrnutí diskuze a závěr:

Účastníci se shodli na tom, že v regionu chybí dostupné a sociální bydlení a je zapotřebí ho zajistit. Možností řešení kromě prostupného bydlení či Housing First je také zapojení soukromých vlastníků bytů s ohledem na nízký bytový fond obcí.

Ad 2. Služby pro osoby závislé na návykových látkách či osoby závislostí ohrožené

CPKP uvedlo, že v regionu nepůsobí žádná místní služba v oblasti závislostí. Na proběhlých setkáních pracovních skupin sociální službami informovaly o tom, že se setkávají s klienty se závislostí, ale v malém počtu (např. pečovatelská služba s klienty závislími na alkoholu, se kterými pak služba kvůli jejich chování musí vypovědět smlouvu). Byli také zjišťovány počty klientů sociálních pracovníků, kteří se potýkají se závislostí (viz příloha Příloha1, poslední řádek v tabulce). Na setkáních také zaznělo, že pokud by bylo zapotřebí služby pro lidi se závislostí v regionu zajistit, město by bylo ochotno poskytnout prostory, např. vyčlenit místo na MÚ pro tyto účely (prostor na úřadě by možná přinášel potencionálním klientům větší anonymitu). Ze SWOT analýzy vyplývá potřeba zajištění terénních služeb pro osoby závislé na návykových látkách.

Pan Hrouzek (CPPT) představil služby Centra protidrogové prevence a terapie, které jsou poskytovány v Plzni, a v jakých životních situacích se lidé žijících na území ORP Kralovice na ně mohou obrátit. Organizace provozuje adiktologické služby, drtivá většina služeb je zaměřena na řešení závislostí, ohrožení závislostí apod.

- **P-centrum** – jedná se o přechodovou službu mezi sociální a „školní“ službou, tzn. věnuje se především školám a dětem na úrovni všeobecné prevence v rámci výuky. Dominuje všeobecná starost, jak to mají děti s elektronickými médii, s užíváním soc. sítí apod. V selektivní rovině cílí na kolektivy, které již nějaký problém řeší – převažují vztahové problémy (šikana).
- **Adiktologická a preventivní ambulance „-21“** – nejmladší služba, která se zrodila z P-centra. Služba se věnuje dětem ve věku od 6 do 21 let (dokud je dítě v kontaktu se vzdělávacím procesem nebo rodinou). Služby jsou zaměřeny na širokou škálu potíží – rozličné rizikové chování (kriminální, vztahové, psychické problémy atd.). Do ambulance mohou přicházet sami, s rodičem nebo na doporučení od lékaře, na základě podmětu OSPOD, probační a mediační služby.
- **K-centrum** – nízkoprahová služba zaměřená na snižování rizik. Poskytuje skupinu služeb lidem, kteří chtějí abstinovat nebo aktuálně užívají návykové látky, a také podporu jejich rodičům a blízkým. Služba je pro osoby starší 15 let, které v důsledku užívání návykových látek hledají odborné informace, poradenství a jiné sociální a zdravotnické služby, potřebují přijetí a podporu k provedení změn směrem k návratu do společnosti a k životu bez návykových látek.
- **Program pro osoby v konfliktu se zákonem** – zajímá se o lidi, kteří se v souvislosti s užíváním dostali do konfliktu se zákonem, a jsou toho času ve výkonu vazby nebo výkonu trestu, případně o ty, kterým lze pomoci navázáním spolupráce s probační a mediační službou a přispět k využití alternativních způsobů trestání či ochranné léčby. Kolegové se dostávají do věznic a jejich cílem je zvýšení kompetencí klienta při řešení problémů spojených s užíváním návykových látek a pobytem ve vězení.
- **Ambulance pro nelátkové závislosti** – služba pro osoby starší 18 let, kde dominují nelátkové závislosti, jako jsou online sázky, hry obecně – jsou to tzv. „gameři“ ve virtuální realitě.

- **Program následné péče** – je specifická služba pro lidi starší 18 let, kteří mají za sebou nějakou intervenci, která je zdařilá. Tito lidé mohou docházet do ambulance, aby udrželi změnu nebo do pobytové péče (11 lůžek) až na 1 rok, dle závažnosti situace. Denně se pracuje na tom, aby se nějakým způsobem osamostatnili.

Paní Šlaichová (Člověk v tísni): Má CPPT kapacity na rozšíření svých služeb do regionů Plzeňského kraje?

Pan Hrouzek (CPPT): Aktuálně se organizace pokouší s městem Rokycany o zvýšení dostupnosti služeb pro rodiče-uživatelé v Rokycanech. Rádi by rozšířili ambulantní kapacity směrem k terénní práci. V tuto chvíli tomu ale brání 2 věci – jednak možnosti rozšiřování sítě služeb PK, kdy kraj se k tom staví tak, že pokud ORP vnímá potřebnost nějaké sociální služby na svém území, kraj k tomu bude přihlížet. Druhá otázka je finanční a personální – kdo služby bude financovat, když se dostanou do sítě, a možnosti získání dalších pracovníků, protože současná personální kapacita organizace je plně vytížená.

CpKP: Jak je vnímána potřebnost těchto služeb na Kralovicku? Z pohledu Kaznějova je dostupnost plzeňských služeb dobrá, ale z pohledu Žihle již nedostatečná a komplikovaná.

Paní Valachová (MÚ Kralovice): Klienti závislí na návykových látkách přibývají. Před 2 lety zde Spolek Ulice dělal průzkum, v rámci kterého nebyl v souvislosti se závislostí nalezen žádný problém, ale nyní už je situace jiná.

CpKP: Spolek Ulice v rámci svého terénního programu vyhledává lidi se závislostí na ulici, ale uživatelé se v současné době často drží třeba v bytech, takže je organizace na ulici nezachytí, nepotká. Sociální odbor s těmito lidmi do kontaktu nepřichází?

Paní Valachová (MÚ Kralovice): Za sociální odbor se jedná vesměs o rodiny s dětmi, kde se závislosti řeší. Jsou v kontaktu s P-centrem i K-centrem v Plzni, ale tady v Kralovicích možnost poskytnutí služeb není. Je to o tom, zda klient bude ochotný tady tu službu přijmout, na druhou stranu mohou být plzeňské služby pro nějaké klienty nedostupné.

Pan Hrouzek (CPPT): Kolegové z Ulice narazili na stejnou potíž – u menších sídelních měst je problém, že lidé se závislostí zde sice jsou, ale potíž je v tom, že nejsou ochotní službu přijmout. Když by klient chodil do ambulance, tak by to asi nebyl problém, ale na to bohužel není kapacita. Bylo by dobré, kdyby město mělo zřízenou ambulanci a pracovník sem dojížděl. Mobilní ambulance by byla také dobrým řešením – bylo by to na velké jednání s krajem a Ulicí.

CpKP: Jak moc je potřeba zajištění služeb v regionu aktuální?

Paní Kunešová (KÚPK): Pokud z místního KPSS vzejde potřeba zajištění těchto služeb v regionu, bude k tomu kraj přihlížet.

Paní Šlaichová (Člověk v tísni): Potřebu zajištění adiktologických služeb v regionu vnímá zejména v rodinách s dětmi (ze svého působení na OSPOD). Nedovede si představit, kterou z nabízených služeb by vybrala. Ideální by byla „všehochut“ s tím, aby zde alespoň nějaká nabídka služeb byla.

Pan Hrouzek (CPPT): Model zajištění adiktologické služby pro regiony jako je Kralovicko je již vymyšlený, adiktologické problémy v těchto regionech jsou. Mělo by se jednat o **všeobecnou ambulanci**, která by v první řadě klienta podpořila, zmapovala potřebu dalších služeb pro něj a v druhém kroku začala řešit, jak další potřebnou službu pro klienta zajistit. Bylo by dobré, aby úřad měl pro takovou ambulanci vyhrazenou místnost. O potřebě a zajištění takovéto všeobecné ambulance by se mělo výhledově jednat na kraji.

Paní Faitová (MÚ Plasy): Souhlasí s potřebností adiktologických služeb v regionu. Lidé se závislostmi jsou ale skrytí v bytech, nestává se, že by se vyskytovali na ulici, schází se v nějaké komunitě v bytech. Viditelné to není, je to skryté v komunitě.

Paní Šlaichová (Člověk v tísni): Vnímá potřebnost nejen v oblasti drogových závislostí, ale také v závislostech na hrách, zvláště pak u školních dětí.

Paní Valachová (MÚ Kralovice): Potvrdila pocíťovanou potřebnost adiktologických služeb. Dosud tyto problémy konzultovali v K-centru, P-centru. Většinou se o uživatelích dovídají, až když zasahuje policie, jinak lidé sami od sebe nemají zájem svou závislost řešit.

Paní Kučerová (MÚ Kralovice): Na ulici se spíš vyskytují lidé s alkoholovou závislostí. Ti ale nemají chuť, ani motivaci svůj život měnit. Výjimkou jsou o rodiny s dětmi, u kterých motivace změny je. V souvislosti se závislostmi vnímá také potřebu řešit prevenci na školách.

Shrnutí diskuze a závěr:

Účastníci se shodli na tom, že v regionu chybí adiktologické služby, zejm. pro rodiny s dětmi, ale i další cílové skupiny, např. děti ve školním věku v oblasti závislosti na hrách. Potřebnost dokládají také data od sociálních pracovníků. Jako řešení se jeví zajištění všeobecné adiktologické ambulance, která v prvním kroku klienta podpoří, zmapuje potřebu dalších služeb pro něj a pokusí se hledat možnosti, jak další potřebné služby zajistit. Potřebné je také zajištění prevence na školách.

Zpracovala: Tereza Kavalírová, CpKP ZČ

Ověřila: Tereza Eberlová, CpKP ZČ

Dne: 23. 2. 2022

Příloha 1. Data k problematice dostupného a sociálního bydlení a osob se závislostí na Kralovicku

SO ORP Kralovice	2019	2020	2021
1. Odhadem počet osob (klientů), pro které je standardní bydlení nedostupné z finančních či jiných důvodů (např. nízkopříjmové domácnosti, samoživitelé, romské rodiny, vícedětné rodiny atd.)			
✓ Kralovice	11	13	16
✓ Plasy	9	9	11
✓ Manětín	0	0	0
2. Počty klientů v neadekvátním bydlení způsobeným např. špatnými hygienickými, stavebními podmínkami, přeplněností bytů apod.			
✓ Kralovice	40 (8)	54 (11)	77 (15)
✓ Plasy	7	7	9
✓ Manětín	0	0	1
3. Počet klientů řešících náhlou ztrátu bydlení, např. z důvodu domácího násilí:			
✓ Kralovice	2	3	3
✓ Plasy	0	0	0
✓ Manětín	0	0	0
4. Počty klientů řešících krizovou bytovou situaci způsobenou např. požárem, vytopením bytu apod.			
✓ Kralovice	0	0	0
✓ Plasy	0	0	0
✓ Manětín	0	0	0
5. Počty domácností, které využily krizový byt v Kralovicích	1	1	0
6. Počty klientů, kterým bylo zprostředkováno ubytování v azylových domech nebo předána informace o možnostech ubytování v azylových domech mimo ORP Kralovicko			
✓ Kralovice	1	3	4
✓ Plasy	1	0	0
✓ Manětín	0	0	0
7. Počet klientů navracejících se z výkonu trestu odnětí svobody či vazby za ORP Kralovice	21	13	17
- z toho počet těchto klientů bez zajištěného standardního bydlení	0	2	0
8. Počet klientů navracejících se ze školských zařízení pro výkon ústavní výchovy po dosažení zletilosti za ORP Kralovice	0	0	0
- z toho počet těchto klientů bez zajištěného standardního bydlení	0	0	0
9. Počty osob bez přístřeší (bezdomovci)			
✓ Kralovice	1	3	2
✓ Plasy	1	1	1
✓ Manětín	1	1	0

10. Počty klientů bez bydlení z jiných důvodů, např. výpověď z nájmu, exekuce apod. ✓ Kralovice ✓ Plasy ✓ Manětín	1 4 0	2 4 0	4 3 0
11. Počty nájemníků v městských bytech s problémy v plnění nájemní smlouvy (dluhy na nájmu a jiné porušování nájemní smlouvy) ✓ Kralovice ✓ Plasy ✓ Manětín	2 0 0	3 0 0	2 0 3
12. Počty klientů ohrožených závislostí nebo závislých na návykových látkách ✓ Kralovice ✓ Plasy ✓ Manětín	11 2 0	15 3 0	17 5 0